

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 1354/1 prot.

Tiranë, më 11. 11. 2025

V E N D I M

Nr. 262, datë 11. 11. 2025

Mbështetur në nenin 32, pika 1, shkronja b), të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar¹, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi² mori në shqyrtim ankesën me nr. 209 Regj., datë 25.09.2025, paraqitur nga Komiteti Shqiptar i Helsinkit³, përfaqësuar nga E. S., Drejtore Ekzekutive dhe Aleanca kundër Diskriminimit LGBT⁴, përfaqësuar nga Xh. K., Drejtore Ekzekutiv, kundër B. Xh., në të cilën pretendohet për diskriminim në formën e gjuhës së urrejtjes për shkak të *“orientimit seksual”* dhe *“identitetit gjinor”*.

Në përfundim të shqyrtimit të ankesës, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

K O N S T A T O I :

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Referuar formularit të ankesës së depozituar pranë KMD-së, tek shpjegimi i fakteve për diskriminimin e pretenduar, subjektet ankues, kanë parashtruar ndër të tjera se: *“...Më datë 23 Shkurt 2025, subjekti ndaj të cilit drejtohet ankesa, që përfaqëson një subjekt politik shqiptar ka bërë një deklaratë⁵, si pjesë e aksioneve publike, në formën e drejtpërdrejtë të komunikimit me publikun e gjerë. Gjatë këtij prononcimi publik, subjekti ka cenuar personat LGBTI+, për koncepte të lidhura me aspektet e orientimit seksual dhe identitetit gjinor.*

¹ Në vijim do t'i referohemi me akronimin LMD.

² Në vijim do t'i referohemi me akronimin KMD ose Komisioneri.

³ Në vijim referuar me KSHH.

⁴ Në vijim referuar me Aleanca LGBT.

⁵ <https://www.instagram.com/xxxx/C3rwYkaNIY4/>

Në shpjegim të kontekstit ku ka nisur kjo vazhde dalje dhe paraqitjesh publike, theksojmë se ka qenë një periudhë e qenësishme parapërgatitore për zgjedhjet e përgjithshme të Majit 2025 dhe si pjesë e fushatës zgjedhore që kryenin subjektet politike që ishin regjistruar si pjesëmarrës në garën zgjedhore. Ky moment ka qenë i përshtatshëm për të diskutuar publikisht ndër të tjera tema që prekin çështje të orientimit seksual dhe identitetit gjinor, dhe përbën element kyç në paraqitjen e kësaj ankese, e cila pretendon se paraqitja publike e figurave të caktuara të përfaqësuesve të subjekteve politike para dhe gjatë fushatës zgjedhore në kuadër të zgjedhjeve të përgjithshme të Majit 2025, mbart elementë të diskriminimit të drejtpërdrejtë, gjuhës së urrejtjes dhe nxitjes për të diskriminuar për shkak të karakteristikave të mbrojtura të orientimit seksual, identitetit gjinor dhe përkatësisë në një grupim të veçantë.

Pretendojmë se konteksti dhe momenti në të cilin është kryer paraqitja dhe deklarata publike objekt i kësaj ankese, bën që të meritojë një vëmendje të shtuar, pasi efekti dhe impakti i saj në shoqëri gjatë kësaj periudhe ka qenë i amplifikuar, për shkak të vëmendjes së veçantë të publikut në kuadër të periudhës para zgjedhore.

Siç reflektohet në vendimmarrjen dhe standardet e vendosura nga Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut, standarde të cilat do të duhet të reflektohen drejtë në praktikën që shqyrtojnë mbrojtjen e të drejtave të njeriut në Shqipëri (bazuar në parashikimet e neneve 5 dhe 122 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë), duke përfshirë këtu si një shtyllë qendrore institucionin e pavarur të KMD-së. Në Behar dhe Gutman dhe Aksu kundër Turqisë, GJEDNJ ka zhvilluar një test të rëndësishëm në lidhje me ekzistencën e elementëve të gjuhës së urrejtjes dhe asaj diskriminuese kundrejt një grupimi të caktuar të shoqërisë, i cili duhet të kryhet rast pas rasti dhe të marri në konsideratë disa faktorë: “(a) karakteristikat e grupimit të veçantë (psh. madhësia e tij, cenueshmëria e tij e veçantë ose historia e stigmatizimit dhe pozicionimi inferior i grupimit përballë shoqërisë në tërësi); (b) përmbajtjen e saktë të deklaratave negative në lidhje me grupimin në fjalë (në veçanti, shkallën në të cilën ato mund të përhapin një stereotip negativ ndaj grupimit në shoqëri, dhe përmbajtjen specifike të atij stereotipi për të vlerësuar nëse nxit intolerancë të mtejshme ndaj grupimit në fjalë); (c) formën dhe kontekstin në të cilin janë bërë deklaratat dhe shtrirjen e tyre (që mund të varet nga vendi dhe momentumi në të cilin janë kryer), pozicioni dhe statusi i autorit të tyre, dhe shkalla në të cilën ato mund të konsiderohen se kanë prekur një aspekt thelbësor të identitetit dhe dinjitetit të grupimit në fjalë”.

Në çështjen Perinçek V. Switzerland, GJEDNJ u shpreh se shtetet palë të KEDNJ-së duhet të marrin me seriozitet kontekstin në të cilin kryhen deklaratat që pretendohet se nxisin intolerancë, diskriminim, urrejtje apo dhunë ndaj një individi apo grupi individësh. Deklaratat duhet të analizohen për të parë nëse ato janë bërë në një sfond të tensionuar apo me peshë të caktuar sa u përket ngjarjeve me karakter politik apo social dhe se është shumë e rëndësishme të kuptohet se shpesh i njëjti fjalim/publikim/postim (në përmbajtje dhe formë) mund të ketë ndikim shumë të ndryshëm, në varësi të autorit që e kryen. Sipas Gjykatës, pikëpamjet e paraqitura nga persona publikë kanë një ndikim më të fuqishëm dhe negativ në publik, në krahasim me deklaratat e një qytetari të zakonshëm.

Në çështjen Yevstifeyev dhe të tjerë kundër Rusisë 2024, GJEDNJ konstatoi se në një tubim të mbajtur kundër gjuhës së urrejtjes, një anëtar i njohur i Asamblesë Legjislative të Shën Petersburgut i sulmoi verbalisht tre pjesëmarrës. Ai i shënjestroi ata me fyerje homofobike, për më tepër duke i shënjestruar si “pervers”, “keqbërës”, “të prekur nga AIDS”, “pedofilë” dhe të tjerë. Retorika përfshinte edhe kërcënime fizike drejtuar të pranishmëve. GJEDNJ konstatoi përgjegjësinë e Rusisë në shkeljen e Nenit 14 (ndalimi i diskriminimit) në lidhje me Nenin 8 (e drejta për respektimin e jetës private) sepse nuk iu përgjigj në mënyrë adekuate gjuhës së urrejtjes homofobike dhe kërcënimeve të bëra nga një zyrtar publik gjatë një tubimi paqësor. Gjykata përsëriti se gjuha e urrejtjes që u drejtohet individëve bazuar në orientimin seksual mund të bie nën Nenin 8, pasi ndikon në identitetin dhe dinjitetin e tyre - edhe kur bëhet publikisht. Autoritetet ruse kishin një detyrim pozitiv për të hetuar dhe për t’iu përgjigjur në mënyrë efektive abuzimit dhe kërcënimeve homofobike nga personat përgjegjës. Mosveprimi i tyre në këtë drejtim dërgoi një sinjal tolerance ose mbështetjeje për një sjellje të tillë, e cila është e papajtueshme me vlerat e Konventës.

Duke ju referuar këtyre standardeve dhe testit mbi ekzistencën e elementeve të gjuhës së urrejtjes në jurisprudencën e GJEDNJ-së, pretendojmë se paraqitja publike e subjektit të kësaj ankese, si person i njohur gjerësisht në publik, gjatë periudhës së referuar në këtë ankesë, e cila përfaqëson një moment me rëndësi specifike politike, siç është periudha parazgjedhore dhe fushata zgjedhore e subjekteve politike, në lidhje me deklaratën që ka marrë përsipër të kryej kundrejt çështjeve dhe grupimit LGBTI+, një grupim tradicionalisht i diskriminuar në të drejta dhe dinjitet në shoqërinë Shqiptare, duhet të jetë objekt i një analize të kujdesshme nga KMD.

Më datë 23 shkurt 2024 gjatë një takimi publik B. Xh. ka deklaruar se: “Jemi këtu për të mbrojtur fëmijët tanë nga prindi një dhe prindi dy, pasi ne jemi shqiptar dhe për ne nëna dhe babai janë të shenjtë dhe kanë vlerën e Zotit.”

Përmes kësaj ankese, Komiteti Shqiptar i Helsinkit dhe Aleanca LGBTI, si persona juridikë me interes legjitim, pasi kanë në misionin dhe statutin e tyre mbrojtjen e të drejtave të njeriut, pretendojnë se paraqitja mediatike e subjektit të mësipërm, përmban elementë që arrijnë të prekin nivelin e garancive dhe mbrojtjes së ofruar nga kuadri ligjor për mbrojtjen nga diskriminimi, përkatësisht duke arritur nivelin e diskriminimit të drejtpërdrejtë dhe duke nxitur urrejtje për shkak të orientimit seksual, identitetit gjinor dhe përkatësisë në një grup të veçantë, mes përhapjes me qëllim dhe vetëdije të plotë të deklaratave publike mes mediumeve të ndryshme, të cilat në tërësinë e tyre krijojnë dhe mbartin mundësinë të krijojnë në të ardhmen në shoqëri një perceptim denigrues, fyes, diskriminues dhe në përgjithësi negativ.

Në përmbushje të misionit dhe veprimtarisë së Komitetit Shqiptar të Helsinkit për promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut duke bashkëpunuar edhe me aktorë të tjerë të shoqërisë civile, organizata kombëtare dhe ndërkombëtare, në bashkëpunim me Aleancën LGBTI vlerësojmë se paraqitja e kësaj ankese është një mjet për të arritur në realizimin efektiv dhe real të këtyre të drejtave.

B. Xh. shprehet se “jemi këtu për të mbrojtur fëmijët tanë nga prindi një dhe dy, pasi ne jemi shqiptarë dhe për ne nëna dhe babai janë të shenjtë dhe kanë vlerën e Zotit”. Kjo deklaratë publike

përcjell gjerësisht idenë se familjet me prindër të së njëjtit seks janë kërcënim për fëmijët shqiptarë dhe vlerat kombëtare, duke mbartur elemente të qarta të gjuhës përjashtuese, diskriminuese dhe që ka potencialin të nxisë urrejtje dhe diskriminim në shoqëri ndaj personave LGBTI+ dhe familjeve me prindër të të njëjtit seks.

Deklarata e subjektit në fjalë në përmbajtjen e saj dhe në tërësi krijon një perceptim negativ dhe thellon stigmën ndaj çdo personi LGBTI+, duke pretenduar se ky komunitet përbën risk shoqëror dhe duke bërë thirrje publike për mbrojtje të familjes shqiptare. Në tërësi deklarata publike është ndjekur mes platformave sociale, pa llogaritur numrin e shikimeve që ka marrë në televizion në momentin që është shfaqur për publikun, numrin e personave që e ka dëgjuar direkt në hapësira publike, apo pas shpërndarjeve në rrjetet sociale, çka e bën atë të një rëndësie specifike.

Ky portretizim i zgjatur në kohë dhe që në tërësinë e tij krijon një perceptim negativ, denigrues, diskriminues dhe fytes ndaj personave dhe lëvizjes LGBTI+, mbart potencialin të nxisë dhe thellojë diskriminimin dhe urrejtjen ndaj çdo personi LGBTI+ në vend.

Përfaqësuesit politikë, përfshirë deputetët, drejtuesit e partive, personat që punojnë në strukturat e partive politike dhe kandidatët në zgjedhje, gëzojnë një rol të thellë ndikues në formësimin e diskursit publik dhe të opinionit shoqëror. Për këtë arsye, ata mbartin një detyrim të shtuar për të mos përhapur gjuhë urrejtjeje, diskriminuese dhe përjashtuese, sidomos ndaj grupeve vulnerabël shoqërore. Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut ka theksuar në mënyrë të përsëritur se aktorët politikë nuk janë “qytetarë të zakonshëm” në diskursin publik dhe se fjalët e tyre, veçanërisht gjatë periudhave para, gjatë dhe pas elektorale, kanë një peshë dhe ndikim të shumëfishtë. Në çështjen Feret kundër Belgjikës (nr. 15615/07, 2009), Gjykata mbajti qëndrimin se gjuha politike që përçan dhe nxit urrejtje justifikon ndërhyrje legjitime dhe të nevojshme nga shteti. Po ashtu, në çështjen Zemmour kundër Francës (nr. 63539/19, 2022), GJEDNJ ripohoi se retorika përjashtuese dhe përçarëse e përdorur nga figura publike që synon të përjashtojë grupe të caktuara nga identiteti kombëtar klasifikohet jashtë mbrojtjes së nenit 10 të Konventës.

Këto standarde janë tërësisht në përputhje me analizën e ofruar nga Zyra e Komisionerit të Lartë të Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Njeriut (OHCHR) në dokumentin “Hate Speech and Incitement to Hatred in the Electoral Context” (2023), i cili ngre shqetësimin për përhapjen e gjuhës së urrejtjes në periudha zgjedhore dhe thekson rolin thelbësor të liderëve politikë për të parandaluar përshkallëzimin e saj. Dokumenti nënvizon se gjuha e urrejtjes e përdorur nga figura politike ka potencialin për të stigmatizuar grupet e marginalizuara, për të minuar integritetin zgjedhor dhe për të nxitur përjashtim social. Liderët politikë dhe publikë kanë detyrimin jo vetëm të mos përçojnë gjuhë diskriminuese, por të reagojnë publikisht dhe me vendosmëri kundër saj, duke kontribuar në mbrojtjen e demokracisë dhe të barazisë.

Për më tepër, në përputhje me nenin 20 (2) të Paktit Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike (IÇPR), çdo formë nxitjeje për urrejtje që përbën rrezik të menjëhershëm për diskriminim, armiqësi apo dhunë duhet të ndalohet me ligj, ndërkohë që Plani i Veprimit i Rabatit i OKB-së ofron një test me gjashtë kritere për të identifikuar rastet e gjuhës së urrejtjes që kërkojnë përgjigje të drejtpërdrejtë shtetërore: (1) konteksti, (2) autori, (3) synimi, (4) përmbajtja dhe forma, (5) shkalla e përhapjes, dhe (6) gjasat për dëmim real dhe të menjëhershëm.

Në këtë kuadër, është e domosdoshme që deklaratat publike të përfaqësuesve politikë të vlerësohen jo vetëm si ushtrim i lirisë së shprehjes, por edhe në dritën e ndikimit të tyre të drejtpërdrejtë në krijimin e një klime sociale të mbushur me intolerancë dhe stigmatizim, veçanërisht ndaj personave LGBTI+, të cilët shpesh janë në qendër të fushatave polarizuese dhe diskursit përjashtues. Këto deklaratat, nëse mbartin elemente të urrejtjes, kanë kapacitetin të dëmtojnë jo vetëm individët në mënyrë të drejtpërdrejtë, por edhe vete strukturën demokratike të përfaqësimit dhe barazisë në shoqëri.

Mbi raportin e kufizimit të gjuhës së urrejtjes dhe asaj diskriminuese dhe lirisë së shprehjes:

Në bazë të nenit 10 të KEDNJ-së, e aplikueshme brenda territorit dhe juridiksionit shqiptar, referuar shkurtimisht jurisprudencës së GJEDNJ-së në çështjet Handyside kundër Mbretërisë së Bashkuar dhe Ebakan kundër Turqisë, vlerat e demokracisë si toleranca dhe respekti ndaj dinjitetit të barabartë të çdo qenieje njerëzore kërkojnë kufizimin e lirisë së shprehjes sa herë është e nevojshme në një shoqëri demokratike, e sidomos për të ndaluar apo parandaluar të gjitha format e shprehjes që shpërndajnë, nxisin, promovojnë apo justifikojnë urrejtje bazuar në mungesën e tolerancës dhe që shkaktojnë ofendime apo shqetësim ndaj grupeve të caktuara të shoqërisë. Në çështjen Vejdeland dhe të tjerë kundër Suedisë, në një arsyetim të kujdesshëm, i cili konsideroi me hollësi përmbajtjen e thirrjeve të disa përfaqësuesve fetarë ndaj komunitetit LGBTI+, GJEDNJ vendosi se natyra e këtyre thënieve nuk mund të konsiderohej brenda nivelit të lirisë së shprehjes dhe se shtetet anëtare të KEDNJ-së duhet të tregoheshin të kujdesshme në kufizimin e arsyeshem të lirisë së shprehjes për të parandaluar deklaratat “fyese të pajustificuara” dhe diskriminimin kundrejt një grupi të caktuar, mes një testi që paraqet një prag edhe më të ulët se “gjuha e urrejtjes”.

Në një serë vendimmarrjesh të tjera, duke përfshirë Perinçek; Le Pen v. France; Kasymakhunov dhe Saybatalov v. Russia; Vejdeland dhe të tjerë v. Suedisë; Beizaras dhe Levickas v. Lithuania dhe Feret v. Belgium, GJEDNJ ka zgjeruar konceptin e gjuhës së urrejtjes duke përfshirë në të nxitjen e diskriminimit, të cilën e konsideron një “formë të nxitjes së intolerancës në shoqëri, e cila, së bashku me nxitjen e urrejtjes ndaj një apo disa individëve, përbën një nga kufijtë që nuk duhet të kapërcehen kurrë në ushtrimin e lirisë së shprehjes nga asnjë individ apo subjekt”. Me referencë në vendimmarrjet e këtyre çështjeve, GJEDNJ shprehet se kufizimi i nevojshëm i lirisë së shprehjes në një shoqëri demokratike shtrihet edhe mbi deklaratat negative të bëra publikisht ndaj një grupimi (etnik, fetar ose tjetër) që mbartin konotacion fyesh, tallës, shpifës dhe portretizojnë në një mënyrë negative të gjithë këtë grupim popullsie.

Po kështu, në vendimmarrjen Beizaras dhe Levickas v. Lithuania, GJEDNJ u shpreh se hezitimi i autoriteteve lituaneze për të trajtuar me seriozitet përmbajtjet diskriminuese online që përmbanin elementë të gjuhës diskriminuese dhe të urrejtjes mbi bazat e orientimit seksual përbënte shkelje të së drejtës së individëve me orientim të ndryshëm seksual për jetë private pa kurrfarë diskriminimi (shkelje e nenit 8 në lidhje me nenin 14 të KEDNJ-së).

Në Lilliendahl v. Iceland, aplikanti pretendoi shkelje të lirisë së tij të shprehjes, pasi autoritetet islandeze e kishin dënuar për gjuhë urrejtjeje për shkak të postimeve dhe publikimeve të tij online që përfshinin deklarata se homoseksualët janë “devijantë seksualë” dhe duhet “të sabotohen nga shoqëria”. GJEDNJ u shpreh se në këtë rast kufizimi i lirisë së shprehjes së aplikantit kishte qenë i nevojshëm, i ligjshëm dhe proporcional në një shoqëri demokratike, duke vënë në dukje se komentet përbënin gjuhë urrejtjeje dhe kishin për qëllim portretizimin negativ dhe nxitjen për diskriminim ndaj individëve LGBTI+. Ky rast përforcoi parimin se gjuha e urrejtjes në mediat sociale duhet të merret seriozisht nga autoritetet shtetërore dhe të kufizohet për të mbrojtur dinjitetin dhe sigurinë e individëve LGBTI+ në sytë e shoqërisë,

Portretizimi negativ, denigrues, diskriminues dhe fyes ndaj personave dhe lëvizjes LGBTI+ në vend, mes deklaratave, daljeve mediatike dhe postimeve publike nga subjekti ndaj të cilit drejtohet kjo ankesë, në tërësi mbart potencialin të nxisi intolerancë, diskriminim dhe urrejtje ndaj çdo personi LGBTI+ në vend.

Pretendimet përfundimtare:

Komiteti Shqiptar i Helsinkit dhe Aleanca LGBTI, depoziton këtë ankesë në funksion të inkurajimit të përmbushjes së qëllimit të ligjit “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, përkatësisht përcaktuar në nenin 2/c të tij, si një instrument për të ofruar mbrojtje efektive nga diskriminimi dhe nga çdo formë sjelljeje që nxit diskriminimin për çdo qytetar në vendin tonë, pavarësisht karakteristikave të mbrojtura që mbart.

Së pari, pretendojmë se paraqitja publike e B. Xh., në momentin e sipërcituar, mbart elemente të qarta të diskriminimit të drejtpërdrejtë dhe nëpërmjet përdorimit të gjuhës së urrejtjes për shkaqe që kanë të bëjnë me orientimin seksual dhe identitetin gjinor, ndaj komunitetit LGBTI+. Kjo deklaratë, ky portretizim dhe targetim i drejtpërdrejtë nuk do të kishte ndodhur nëse nuk do të kishim të bënë me persona dhe aktivistë LGBTI+, çka në vetvete tregon se ky grup personash është duke u trajtuar publikisht nga subjektet në fjalë në mënyrë më pak të favorshme krahasuar me një grup tjetër personash në një situatë të njëjtë a të ngjashme (pjesa tjetër e shoqërisë shqiptare), bazuar në orientimin seksual, identitetin gjinor dhe përkatësinë në një grup të veçantë si shkaqe të përmendura në nenin 1 të këtij ligji.

Së dyti, pretendojmë se këto paraqitje publike, në momentet e sipërcituara, mbart elementë të qarta të gjuhës së urrejtjes, pasi përbën shprehje në publik që dezinformojnë, promovojnë dhe nxisin denigrim, urrejtje, shpifje, fyerje, stereotipizime negative, intolerancë dhe stigmatizim ndaj personave dhe aktivistëve LGBTI+ në dallim nga pjesa tjetër e shoqërisë.

Së treti, pretendojmë se deklarata, në momentet e sipërcituara mbart elementë të nxitjes për diskriminim, pasi mes thirrjeve të cituara në këtë ankesë, nxisin shumë persona të tjerë të bashkohen me qëndrimet e tyre në emër të mbrojtjes së supozuar të familjes shqiptare nga rreziku që sjell komuniteti LGBTI+, duke e pozicionuar sërish këtë komunitet në një fokus denigrues, stereotipizues dhe negativ, si risk që kanoset përkundrajt fëmijëve dhe pjesës tjetër të shoqërisë.”

Sakaq, subjektet ankues kërkojnë nga Komisioneri, shqyrtimin e kujdesshëm të kësaj ankese dhe marrjen e një vendimi të drejtë që tregon kujdes të veçantë në konsiderimin e raportit të hollë mes lirisë së shprehjes dhe gjuhës së urrejtjes, si dhe konstatimin e elementeve të ndryshme diskriminuese në lidhje me momentet e parashtruara më sipër, në funksion të shmangies dhe parandalimit të praktikave të rrezikshme për demokracinë dhe të drejtat e njeriut në Shqipëri.

II. Nga shqyrtimi paraprak i ankesës u konstatua se:

Në nenin 1 të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar parashikohet objekti i këtij ligji, duke u sanksionuar se: *“Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër.”*

Diskriminimi përkufizohet nga ligji 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi” në nenin 3, pika 1, si: *“Çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim ose pasojë pengesën ose bërjen të pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët të të drejtave e lirive themelore të njohura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi”.*

Neni 7 i LMD-së, i ndryshuar, në pikën 1 të tij, parashikon se: *“Çdo veprim ose mosveprim i autoriteteve publike ose i personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë apo privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi ose grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta apo të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë ose grupe të tjera personash, përbën diskriminim.”*

Komisioneri mori në shqyrtim ankesën bazuar në kompetencën e parashikuar nga neni 32, pika 1, shkronja “b”, të LMD, që i jep të drejtën për të shqyrtuar ankesat e paraqitura nga organizatat që kanë një interes të ligjshëm, për çështje që lidhen me interesa kolektive.

Bazuar në dispozitën e mësipërme ligjore rezulton se, kërkesën për të filluar një procedurë administrative pranë Komisionerit mund ta bëjë edhe një palë e cila nuk pretendon diskriminim në emrin e vet, pra që nuk ka një interes legjitim të drejtpërdrejtë të vetin. Në këtë rast që kjo palë të legjitimohet për të bërë ankesë dhe për të filluar një procedurë administrative pranë Komisionerit, duhet të provojë se është mbajtëse e interesave kolektive, të cilat mund të cenohen nga procedura

konkrete administrative. Një palë e tillë duhet të provojë lidhjen e detyrueshme, të drejtpërdrejtë që duhet të ekzistojë ndërmjet veprimtarisë që ajo kryen dhe çështjes së paraqitur pranë Komisionerit.

Bazuar në nenin 3, pika 11, të LMD, përcaktohet se: *“Organizatat me interesa legjitime” janë ato organizata, të cilat janë të regjistruara në Republikën e Shqipërisë dhe kanë si objekt të deklaruar të veprimtarisë së tyre mbrojtjen e të drejtave të njeriut, ose u ofrojnë ndihmë viktimave të diskriminimit”.*

Së pari, nga aktet e administruara rezulton se palët ankuese, Shoqata “Komiteti Shqiptar i Helsinkit” është një organizatë jofitimprurëse, regjistruar si person juridik, me urdhër të Ministrit të Drejtësisë nr. 17/1, datë 12.01.1991 dhe Qendra “Aleanca Kundër Diskriminimit LGBT”, është një organizatë jofitimprurëse, regjistruar si person juridik me vendimin nr. 567, datë 10.11.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Bazuar në ankesën e paraqitur palët e mësipërme ankuese, ato nuk pretendojnë se janë cenuar në interesin e tyre të ligjshëm dhe të drejtpërdrejtë, por pretendojnë se gjuha e përdorur dhe e shpërndarë nga ana e subjektit kundër të cilit kanë paraqitur ankesën, diskriminon komunitetin LGBTI dhe përbën gjuhë urrejtje për shkak të orientimit seksual dhe identitetit gjinor.

Palët ankuese Komiteti Shqiptar i Helsinkit është organizatë jofitimprurëse, e cila ka në misionin e saj mbrojtjen dhe respektimin e të drejtave të njeriut për çdo person në Shqipëri, ndërsa Aleanca Kundër Diskriminimit LGBT, është organizatë jofitimprurëse e krijuar me qëllimin për të promovuar dhe për të mbrojtur të drejtat e komunitetit LGBT në Shqipëri.

Sa më sipër, Komisioneri vlerëson se provohet lidhja e detyrueshme, e drejtpërdrejtë që duhet të ekzistojë ndërmjet veprimtarisë së palëve ankuese dhe çështjes që këto organizata kanë paraqitur, duke vlerësuar përfundimisht se ankuesit legjitimohen para Komisionerit për të paraqitur ankesën objekt shqyrtimi.

Së dyti, Komisioneri thekson se, fillimisht palët ankuese kanë depozituar një ankesë të vetme duke pretenduar përdorimin e gjuhës së urrejtjes nga disa subjekte, konkretisht kundër S. C., E. R., S. B., F. M., A. L., T. B., si dhe subjektit të kësaj ankese B. Xh.

Referuar parashtrimeve të paraqitura në ankesë, rezultoi se deklaratat e pretenduara si gjuhë urrejtje nga ana e të gjithë subjekteve të mësipërme ishin bërë në momente të ndryshme kohore dhe gjithashtu, shkaqet e pretenduara si diskriminuese, përveç shkaqeve të identitetit gjinor dhe orientimit seksual, konsistojnë në gjendjen shëndetësore, aftësinë e kufizuar dhe përkatësinë në një grup të veçantë.

Në këto kushte, Komisioneri vijoi shqyrtimin e pretendimeve të paraqitura nga palët ankuese të ndara sipas subjektit i cili pretendohet se ka përdorur gjuhë urrejtje.

Së treti, Komisioneri kreu verifikimet në lidhje me materialin e pretenduar nga palët ankuese objekt i ankesës. Në cilësinë e provës lidhur me deklaratën e pretenduar diskriminuese, palët ankuese kanë vendosur në dispozicion *Link-un*: <https://www.instagram.com/xxxx/C3rwYkaNIY4/>.

Nga verifikimi i *link-un*, Komisioneri mundi të administrojë një pjesë të fjalimit ku pasqyrohet përmbajtja e deklaratës së bërë nga subjekti B. Xh., që pretendohet se përbën gjuhë urrejtje. Më datë 23 shkurt 2024 gjatë një takimi publik B. Xh. ka deklaruar se: “*Jemi këtu për të mbrojtur fëmijët tanë nga prindi një dhe prindi dy, pasi ne jemi shqiptar dhe për ne nëna dhe babai janë të shenjtë dhe kanë vlerën e Zotit*”. Pala ankuese përveç *Link-un*, nuk vendosi në dispozicion ndonjë kopje të videos ku pretendohet se gjen pasqyrim deklarata e bërë nga subjekti B. Xh.

Referuar parashtrimeve të bërë në ankesë nga ana e palëve ankuese, përveç përmbajtjes së deklaratës së pretenduar si gjuhë urrejtje dhe datës kur pretendohet se është bërë ajo nga ana e subjektit B. Xh., konkretisht datë 23.03.2024, nuk jepen të dhëna të tjera në lidhje me vendin apo natyrën e aktivitetit, përveç parashtrimeve të bëra në pjesën hyrëse të ankesës, ku theksohet fakti se deklaratat janë publike dhe se janë bërë në kuadër të periudhës parapërgatitore për zgjedhjet e përgjithshme të Majit 2025, si pjesë e fushatës zgjedhore që kryenin subjektet politike që ishin regjistruar si pjesëmarrëse në garën zgjedhore.

Vlerësimi i fakteve dhe rrethanave të çështjes nga Komisioneri.

Shqyrtimi i Komisionerit do të bazohet në përmbajtjen e videos së administruar dhe deklaratës që palët ankuese kanë parashtruar në ankesë, që pretendohet se është bërë nga ana e subjektit B. Xh.

Nga shqyrtimi paraprak i ankesës dhe bazuar në nenin 33, pika 4, germa “ç” të ligjit nr. 10221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar, ku parashikohet se: “4. *Ankesa nuk pranohet nëse:ç) është haptazi e pabazuar....;*”, Komisioneri vlerëson se ankesa nuk duhet të pranohet, bazuar në arsyetimin vijues:

Dinjteti i njeriut dhe të drejtat dhe liritë e tij, janë bazat e shtetit shqiptar. Detyrimi i shtetit është, jo vetëm të mos i cenojë vetë ato, por ai duhet të marrë masa dhe të ofrojë garancitë e duhura për të garantuar mos cenimin e tyre nga privatët, pra shteti duhet të marrë të gjitha masat për t’i mbrojtur dhe për të garantuar gëzimin e tyre nga të gjithë individët. (Neni 3, i Kushtetutës së Shqipërisë)

Barazia dhe mosdiskriminimi, janë gur themeli i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë. Në nenin 18, të saj, Kushtetuta sanksionon : “1. *Të gjithë janë të barabartë përpara ligjit.* 2. *Askush nuk mund të diskriminohet padrejtësisht për shkaqe të tilla si gjinia, raca, feja, etnia, gjuha, bindjet politike, fetare a filozofike, gjendja ekonomike, arsimore, sociale ose përkatësia prindërore.* 3. *Askush nuk mund të diskriminohet për shkaqet e përmendura në paragrafin 2, nëse nuk ekziston një përligjje e arsyeshme dhe objektive.*”

Barazia dhe mosdiskriminimi janë gurë themeli edhe e të drejtës ndërkombëtare mbi të drejtave të njeriut, të cilat janë ratifikuar nga vendi ynë duke u bërë pjesë të rendit të brendshëm juridik, menjëherë pas Kushtetutës dhe me epërsi ndaj ligjeve kombëtare.

Shqipëria ka nënshkruar Konventën Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtat të Njeriut dhe Lirive Themelore (në vijim KEDNJ), e cila në nenin 14, ndalon diskriminimin dhe detyron shtetet anëtare që të garantojnë gëzimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në këtë Konventë pa diskriminim bazuar në një listë të hapur shkaqesh, duke sanksionuar: *“Gëzimi i të drejtave dhe i lirive të përcaktuara në këtë Konventë duhet të sigurohet, pa asnjë dallim të bazuar në shkaqe të tilla si seksi, raca, ngjyra, gjuha, feja, mendimet politike ose çdo mendim tjetër, origjina kombëtare ose shoqërore, përkatësia në një minoritet kombëtar, pasuria, lindja ose çdo status tjetër.”*, si dhe Protokollin Nr. 12 të KEDNJ-së, i cili i detyron shtetet anëtare të garantojnë gëzimin pa diskriminim të të drejtave dhe lirive të përcaktuara nga legjislacioni i brendshëm. Duke mbajtur parasysh, hierarkinë e normave juridike të sanksionuar në nenin 116 të Kushtetutës, i cili sanksionon epërsinë e të drejtës ndërkombëtare të ratifikuar nga Republika e Shqipërisë mbi ligjet e brendshme, KEDNJ, në referim edhe të evokimit që i bëhet asaj në nenin 17/2 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, merr një status kushtetues në të drejtën tonë të brendshme. Për rrjedhojë edhe praktika e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), me anë të të cilave bëhet interpretimi i Konventës, kanë fuqinë e Konventës. GJEDNJ-ja ka interpretuar se, orientimi seksual dhe identiteti gjinor janë dy shkaqe të ndryshme, të cilat përfshihen te "shkaqet e tjera" të mbrojtura sipas Nenit 14⁶. GJEDNJ-ja, ka theksuar se diskriminimi i bazuar në orientimin seksual është po aq serioz sa diskriminimi i bazuar në “racë, origjinë ose ngjyrë”.⁷

Vendi ynë ka ratifikuar shumë prej traktateve për të drejtat e njeriut të Kombeve të Bashkuara, ndër të tjera, Paktin Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike, i cili në nenin 2, pika 1, përcakton: *“1. Çdo shtet palë i këtij Pakti zotohet të respektojë dhe t’u sigurojë të gjithë njerëzve që ndodhen në territorin e tij dhe që varen nga juridiksioni i tij, të drejtat e njohura në këtë Pakt, pa kurrfarë dallimi të bazuar në racë, ngjyrë, seks, gjuhë, fe, opinion politik ose çdo opinion tjetër, origjinë kombëtare apo shoqërore, pasuri, lindje ose çdo shkak tjetër.”*, ndërsa në nenin 26, ky Pakt sanksionon: *“Të gjithë njerëzit janë të barabartë përpara ligjit dhe kanë të drejtë mbrojtjeje të barabartë të ligjit pa kurrfarë dallimi. Lidhur me këtë, ligji duhet të ndalojë çdo diskriminim dhe të garantojë për të gjithë, mbrojtje të barabartë dhe efektive, kundër çdo diskriminimi e sidomos për shkak të racës, ngjyrës, seksit, gjuhës, fesë, opinionit politik dhe çdo opinion tjetër, origjinës kombëtare apo shoqërore, pasurisë, lindjes ose çdo shkak tjetër.”*

⁶ Çështja *Identoba dhe të tjerët kundër Gjeorgjisë*, Aplikimi nr. 73235/12, Vendim i datës 12 maj 2015; Çështja *Salgueiro da Silva Mouta kundër Portugalisë*, Aplikimi nr. 33290/96, Vendimi i datës 1.12.1999; Çështja *Fretté kundër Francës*, Nr. i kërkesës 36515/97, Vendim i datës 26.02. 2002.

⁷ Çështja *Vejdeland dhe të tjerë kundër Suedisë*, Nr. i kërkesës 1813/07, Vendim i datës 9.02. 2012.

Liria e shprehjes është një e drejtë Kushtetuese, e sanksionuar nga neni 22, ku sanksionohet: “*Liria e shprehjes është e garantuar.*”

Liria e shprehjes garantohet edhe në kuadër të akteve të tjera ndërkombëtare të ratifikuara nga vendi ynë. Në nenet 9 dhe 10 të KEDNJ-së, përcaktohet :

“Neni 9 - Liria e mendimit, e ndërgjegjes dhe e fesë

1. Çdokush ka të drejtën e lirisë së mendimit, të ndërgjegjes e të fesë; kjo e drejtë nënkupton lirinë për të ndryshuar fenë ose besimin dhe lirinë, qoftë individualisht ose kolektivisht, publikisht ose privatisht nëpërmjet kultit, mësimdhënies, praktikave dhe kryerjes së riteve.

2. Liria e shfaqjes së fesë ose besimeve të dikujt nuk mund t’i nënshtrohet kufizimeve të tjera, përveç atyre të parashikuara nga ligji dhe që përbëjnë masa të nevojshme në një shoqëri demokratike në interes të sigurisë publike, për mbrojtjen e rendit publik, të shëndetit ose të moralit ose për mbrojtjen e të drejtave dhe të lirive të tjerëve.

Neni 10- Liria e shprehjes

1. Çdokush ka të drejtën e lirisë së shprehjes. Kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë ose për të dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrjen e autoriteteve publike dhe pa marrë parasysh kufijtë. Ky nen nuk i ndalon Shtetet që t’u kërkojnë ndërmarrjeve të transmetimit audioviziv, televiziv ose kinematografik të pajisen me licencë.

2. Ushtrimi i këtyre lirive që përmban detyrime dhe përgjegjësi, mund t’u nënshtrohet atyre formaliteteve, kushteve, kufizimeve ose sanksioneve të parashikuara me ligj dhe që janë të nevojshme në një shoqëri demokratike, në interes të sigurisë kombëtare, integritetit territorial ose sigurisë publike, për mbrojtjen e rendit dhe parandalimin e krimit, për mbrojtjen e shëndetit ose të moralit, për mbrojtjen e dinjitetit ose të të drejtave të tjerëve, për të ndaluar përhapjen e të dhënave konfidenciale ose për të garantuar autoritetin dhe paanshmërinë e pushtetit gjyqësor.”

Liria e shprehjes garantohet edhe në kuadër të Paktit Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike. Në nenin 19, të Paktit, sanksionohet se: “*1. Secili duhet të ketë të drejtën e opinionit pa ndonjë ndërhyrje. 2. Secili duhet të ketë të drejtën e lirisë së shprehjes; kjo e drejtë përfshin lirinë e kërkimit, marrjes dhe përhapjes së informacioneve dhe ideve të të gjitha llojeve, pavarësisht nga kufijtë, qoftë me gojë, me shkrim, në formë të shtypur ose artistike, ose me çdo mjet tjetër të zgjedhur prej tij. 3. Ushtrimi i lirive të parashikuara në paragrafin 2 të këtij neni, nënkupton detyra dhe përgjegjësi të posaçme. Për rrjedhojë ai mund t’u nënshtrohet disa kufizimeve të cilat duhet të përcaktohen shprehimisht me ligj dhe të jenë të domosdoshme: (a) Për respektimin e të drejtave ose të reputacionit të tjerëve; (b) Për mbrojtjen e sigurisë kombëtare, të rendit publik, të shëndetit ose të moralit publik.*”

Liria e shprehjes, përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë dhe për të shprehur ose për të dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrje. Liria e mendimit dhe e shprehjes janë thelbësore për çdo shoqëri dhe përbëjnë gurin e themelit për zhvillimin e çdo personi dhe çdo shoqërie të lirë dhe demokratike.

Liria e mendimit, nuk i nënshtrohet asnjë kufizimi apo ndërhyrje. Asnjë person nuk mund të jetë subjekt i asnjë ndalimi ose kufizimi, për shkak të mendimeve/opinioneve të tij aktuale, të perceptuara apo të supozuara. Të gjitha format e mendimit janë të mbrojtura, duke përfshirë mendimet politike, shkencore, historike, morale ose të natyrës fetare. Liria e shprehjes, përfshin, shprehjen/dhënien dhe marrjen e komunikimeve në çfarë do lloj forme të ideve dhe mendimeve, të cilat janë të transmetueshme tek të tjerët. Kjo lloj lirie nuk është absolute dhe është subjekt i kufizimeve. Ushtrimi i lirisë së shprehjes përmban në vetvete detyrime dhe përgjegjësi.

Liria e shprehjes është subjekt i kufizimeve, sipas përcaktimit të nenit 17, të Kushtetutës. Sipas kësaj dispozite Kushtetuese, kufizimi i të drejtave dhe lirive të parashikuara në Kushtetutë mund të vendosen vetëm me ligj, për një interes publik ose për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve. Kufizimi duhet të jetë në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar atë. Këto kufizime nuk mund të cenojnë thelbin e lirive dhe të të drejtave dhe në asnjë rast nuk mund të tejkalojnë kufizimet e parashikuara në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Referuar KEDNJ, kufizimi i kësaj të drejte përcaktohet nga neni 9/2 dhe 10/2, si dhe neni 17 të saj.

Këto parashikime shkojnë në të njëjtën linjë edhe me rregullimin dhe nivelin e kufizimeve të zbatueshme për këto të drejta, të parashikuara nga traktatet e të drejtave të njeriut në kuadër të Kombeve të Bashkuara, të cilat vendi ynë i ka ratifikuar, sikurse është Pakti për të Drejtat Civile dhe Politike. Ky traktat i të drejtave të njeriut rregullon ushtrimin dhe kufizimet e zbatueshme për këtë të drejtë në nenin 19/3.

Sipas Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (në vijim GJEDNJ), kufizimet e vendosura nga neni 10/2 i KEDNJ, zbatohen jo vetëm për “informacionet” ose “idetë” që priten në mënyrë të favorshme ose konsiderohen si jofyese ose si çështje indiferente, por edhe për ato që ofendojnë, tronditin ose shqetësojnë shtetin ose çdo sektor të popullsisë. Të tilla janë kërkesat e pluralizmit, tolerancës dhe mendjegjerësie, pa të cilat nuk ka “shoqëri demokratike”. Kjo do të thotë, ndër të tjera, se çdo “formalitet”, “kusht”, “kufizim” ose “dënim” i vendosur në këtë sferë duhet të jetë në proporcion me qëllimin legjitim të ndjekur”. (*Handyside kundër Mbretërisë së Bashkuar, vendimi datë 7 dhjetor 1976, paragrafi 49*).

Toleranca dhe respekti për dinjitet të barabartë të të gjitha qenieve njerëzore përbëjnë themelet e një shoqërie demokratike dhe pluraliste. Duke qenë kështu, si një çështje parimi mund të konsiderohet e nevojshme që në shoqëri të caktuara demokratike të dënohen apo edhe të parandalohen të gjitha format e shprehjes të cilat përhapin, nxisin, promovojnë apo justifikojnë

urrejtjen të bazuar tek mungesa e tolerancës. (*Erbakan kundër Turqisë, vendimi 6 korrik 2006, paragrafi 56*)

Mbështetur në paragrafin 2, të nenit 10 të KEDNJ-së, autoritetet vendase në çdonjërin nga Shtetet Kontraktues mund të ndërhyjnë me ushtrimin e lirisë së shprehjes, kur plotësohen 3 (tre) kushte së bashku⁸:

1. Ndërhyrja (në kuptimin e “formalitetit”, “kushtit” ose “sanksionit”) parashikohet me ligj;
2. Ndërhyrja ka si qëllim të mbrojtë një ose më shumë nga interesat ose vlerat e mëposhtme: sigurimin kombëtar; integritetin territorial; sigurinë publike; ndalimin e krimit dhe mbrojtjen e rendit; mbrojtjen e shëndetit; moralit; reputacionin ose të drejtat e të tjerëve; ndalimin e zbulimit të informacionit të marrë në konfidencë, dhe garantimin e autoritetit të paanshmërisë së gjyqësorit;
3. Ndërhyrja është e nevojshme në një shoqëri demokratike.

Nevoja për të mbrojtur “*të drejtat e të tjerëve*” është një moment i rëndësishëm kufizues për të drejtën e shprehjes. Në çështjen *Engels and Others*, GJEDNJ është shprehur se: “*nuk ka arsye që të mohosh lirinë e shprehjes, por vetëm të dënosh ushtrimin abuziv të asaj lirie.....*”⁹.

Në nenin 3, pika 1, të LMD, sanksionohet se: “*1. “Diskriminim” është çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim ose pasojë pengesën ose bërjen të pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët të të drejtave e lirive themelore të njohura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi.*”

Një nga format e shfaqjes së diskriminimit, është “gjuha e urrejtjes”, e cila përkufizohet në pikën 8, të nenit 3, të LMD, sipas përkufizimit vijues: “*8. “Gjuha e urrejtjes” është çdo formë e shprehjes në publik, me çdo mjet, e promovimit, nxitjes së denigrimit, urrejtjes ose shpifjes, çdo shqetësim, fyerje, stereotip negativ, stigmatizim ose kërcënim ndaj një personi ose grupi personash, si dhe çdo justifikim i të gjitha formave të shprehjes e bazuar në një listë joshteruese të shkaqeve, sipas nenit 1 të këtij ligji.*”

“Gjuha e urrejtjes”, si një nga format e shfaqjes së diskriminimit, është e ndaluar nga neni 5, pika 1, e LMD, ku sanksionohet se: “*1. Ndalohet diskriminimi për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji dhe mosmarrja në shqyrtim, sipas rasteve të përmendura në nenin 3 të këtij ligji, e një ankimi ose procedure, si dhe çdo formë tjetër sjelljeje që pengon zbatimin e parimit të trajtimit të barabartë.*”

⁸ Carss-Frisk, M., Një udhëzues për zbatimin e Nenit 10 të Konventës Evropiane - Liria e Shprehjes;

⁹ Engels and Others kundër Hollandës, 1976.

Shteti shqiptar është angazhuar për të marrë masat për luftën kundër diskriminimit për shkak të orientimit seksual ose identitetit gjinor, duke formalizuar vullnetin e tij përmes nënshkrimit të Rekomandimit CM/Rec(2010)5 të Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës *“Mbi masat për të luftuar diskriminimin mbi baza të orientimit seksual dhe identitetit gjinor”*, miratuar në datë 31.03.2010. Komiteti i Ministrave, rekomandon shtetet që të marrin masa në drejtim të garantimit të të drejtës për jetën, sigurinë dhe mbrojtjen nga dhuna, të personave për shkak të orientimit seksual dhe identitetit gjinor të tyre. Në kuadër të garantimit të kësaj të drejte, rekomandohet që: *“Shtetet anëtare të marrin masat e nevojshme për të luftuar të gjitha format e shprehjes, të cilat mund të kuptohen në mënyrë të arsyeshme se prodhojnë efektin e nxitjes, shpërndarjes ose promovimit të urrejtjes ose formave të tjera të diskriminimit kundër lesbikeve, homoseksualëve, biseksualëve dhe transeksualëve, duke përfshirë median dhe internetin. “Fjalimet e urrejtjes” ndalohen dhe dënohen publikisht. Të gjitha masat respektojnë të drejtën themelore për lirinë e shprehjes, në përputhje me nenin 10 të Konventës dhe jurisprudencën e Gjykatës”*.

Rekomandimi Nr. 15 i Politikës së Përgjithshme të Komisionit Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI) *“Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes”*, miratuar më 8 Dhjetor 2015, kërkon marrjen e masave për të parandaluar dhe luftuar gjuhën e urrejtjes duke e përkufizuar atë: *“gjuha e urrejtjes duhet të kuptohet si avokim, promovim apo nxitje në çfarëdo formë të denigrimit, urrejtjes apo përgojimit të një personi apo grupe personash, si edhe si ngacim, ofendim, stereotipizim, stigmatizim apo kërcënim ndaj personit apo grupi personash dhe justifikimi i të gjitha llojeve të mëparshme të shprehjes mbi shkaqet e “racës”, ngjyrës, prejardhjes, përkatësisë kombëtare apo etnike, moshës, aftësisë së kufizuar, gjuhës, fesë apo besimit, seksit, gjinisë, identitetit gjinor, orientimit seksual dhe karakteristikave të tjera personale apo statusit”*.

Rekomandimi Nr. 15 i Politikës së Përgjithshme të Komisionit Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI) *“Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes”*, i përkufizon termat “stereotipizim negativ” dhe “stigmatizim” si vijon: *“stereotipizim negativ” nënkupton një opinion të përgjithshëm sikur një pjesëtar apo pjesëtarët e një grupi personash kanë karakteristika të caktuara, duke i vlerësuar me negativitet, pavarësisht karakteristikave të veçanta të pjesëtarit apo pjesëtarëve fjalë; “stigmatizim” nënkupton etiketimin e një grupi personash në një mënyrë negative;”*

Relacioni Shpjegues që shoqëron Rekomandimin Nr. 15 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t “Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes”, thekson se, një nga elementët domethënës të konceptit se çfarë është gjuha e urrejtjes, lidhet me përdorimin që synon jo thjesht të nxitë kryerjen e akteve të dhunës, frikësimit, armiqësisë apo diskriminimit, por edhe pritshmërinë e arsyeshme që ky përdorim të ketë këto efekte. Relacioni Shpjegues i Rekomandimit Nr. 15, të ECRI-t, në pikën 16, të tij, përcakton se, vlerësimi nëse ekziston rreziku i akteve përkatëse, pra i akteve të dhunës, frikësimit, armiqësisë apo diskriminimit, që të ndodhin duhet të merret duke pasur parasysh

rrethanat specifike në të cilat përdoret gjuha e urrejtjes dhe konkretisht duhet të vlerësohen këto elementë:

- (a) *kontekstin në të cilin po përdoret gjuha e urrejtjes në fjalë* (konkretisht, nëse ekzistojnë tashmë tensione të rënda brenda shoqërisë ku përcillet kjo gjuhë e urrejtjes);
- (b) *aftësinë e personit që përdor gjuhën e urrejtjes për të ushtruar ndikim mbi të tjerët* (p.sh. duke qenë udhëheqës politik, fetar ose në komunitet);
- (c) *natyrën dhe forcën e gjuhës së përdorur* (p.sh. nëse është provokuese dhe e drejtpërdrejtë, përfshin përdorimin e keqinformimit, stereotipizimin negativ dhe stigmatizimin, ose është në gjendje të nxitë akte dhune, frikësimi, armiqësie ose diskriminimi);
- (d) *kontekstin e komenteve specifike* (nëse janë një dukuri e izoluar ose janë ritheksuar disa herë dhe nëse ato mund të vlerësohen si të kundërbalancuara nga të tjerët ose nga vetë folësi apo dikush tjetër, sidomos gjatë një debati);
- (e) *mediumin (formatin) e përdorur* (nëse mundëson përgjigje të menjëhershme nga publiku, për shembull një aktivitet që ndodh "direkt"); dhe
- (f) *natyrën e publikut* (nëse ka në dispozicion mjetet dhe prirjen apo ndjeshmërinë për t'u përfshirë në akte dhune, frikësimi, armiqësie ose diskriminimi)

Rekomandimi KM/Rek (2022)16, i Komitetit të Ministrave, të Këshillit të Evropës, për shtetet anëtare për masat për luftën kundër gjuhës së urrejtjes, rekomandon që qeveritë e shteteve anëtare, të marrin të gjitha masat e nevojshme për të siguruar zbatimin e shpejtë dhe të plotë të parimeve dhe udhëzimeve të dhëna nëpërmjet këtij rekomandimi. Në shtojcën e Rekomandimit KM/Rek (2022)16, të Komitetit të Ministrave, të Këshillit të Evropës, për shtetet anëtare për masat për luftën kundër gjuhës së urrejtjes, theksohet se, meqenëse gjuha e urrejtjes mbulon një sërë shprehjesh urrejtjeje, të cilat ndryshojnë në ashpërsinë e tyre, dëmin që shkaktojnë dhe ndikimin e tyre te anëtarët e grupeve të veçanta në kontekste të ndryshme, shtetet anëtare duhet të sigurojnë që një sërë masash për të parandaluar dhe luftuar efektivisht gjuhën e urrejtjes. Një qasje e tillë gjithëpërfshirëse duhet të përputhet plotësisht me Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe praktikën gjyqësore përkatëse të Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (Gjykata) dhe duhet të bëjë dallimin ndërmjet:

- i. gjuhës së urrejtjes që është e ndaluar sipas ligjit penal;
- ii. Gjuhës së urrejtjes që nuk arrin nivelin e ashpërsisë së kërkuar për përgjegjësinë penale, por megjithatë i nënshtrohet *ligjit civil ose administrativ*;
- iii. Llojet fyese ose të dëmshme të shprehjes, të cilat nuk janë mjaftueshëm të rënda për t'u kufizuar në mënyrë legjitime sipas Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, por megjithatë kërkojnë përgjigje alternative, siç janë: kundër-fjalimi dhe kundërmasa të tjera; masat që nxisin dialogun dhe mirëkuptimin ndërkulturor, duke përfshirë mediat dhe mediat sociale, dhe aktivitete përkatëse edukative.

Në Shtojcën e Rekomandimit KM/Rek (2022)16, theksohet se, në vlerësimin e ashpërsisë së gjuhës së urrejtjes dhe përcaktimin se cila lloj përgjegjësie, nëse ka vend për përgjegjësi, duhet t'i atribuohet ndonjë shprehjeje specifike, duhen ndjekur udhëzimet e dhëna nga praktika gjyqësore përkatëse e GJEDNJ, duke marrë parasysh faktorët e mëposhtëm dhe ndërveprimi ndërmjet tyre: - *përmbajtja e shprehjes*; - *konteksti politik dhe social në kohën e shprehjes*; - *qëllimi i folësit*; - *roli dhe statusi i folësit në shoqëri*; - *si shpërndahet apo përforcohet shprehja*; - *aftësia e shprehjes për të çuar në pasoja të dëmshme, duke përfshirë afërsinë e pasojave të tilla*; - *natyra dhe madhësia e audiencës dhe karakteristikat e grupit të synuar*.

Kufizimi i gjuhës së urrejtjes kërkon pajtim të dy grupeve të vlerave: kërkesat e shoqërisë demokratike për të lejuar debat të hapur dhe autonomi dhe zhvillim individual me detyrimin gjithashtu bindës, për të parandaluar sulmet ndaj komuniteteve vulnerabël dhe për të siguruar pjesëmarrjen e barabartë dhe jodiskriminuese të të gjithë individëve në jetën publike. Në këtë kontekst, çështja thelbësore që shtrohet në çështjen objekt shqyrtimi, është pesha respektive që ka liria e shprehjes, në raport me të drejtën për të jetuar të lirë nga diskriminimi dhe për të gëzuar respekt të barabartë, të të gjithë personave pavarësisht orientimit të tyre seksual dhe identitetit gjinor.

Sa më sipër rezulton se, kufizimi i lirisë së shprehjes, është një kërkesë e imponuar nga parashikimi që bëhet në ligjin “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, i ndryshuar, i cili sanksionon se gjuha e urrejtjes përbën një nga format e shfaqjes së diskriminimit dhe se çdo formë diskriminimi e parashikuar nga ky ligj, është e ndaluar.

Gjithashtu, rezulton plotësisht e qartë se, kufizimi i i lirisë së shprehjes, të pretenduar nga dy subjektet ankuese, kërkohet për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve, që në rastin konkret është sigurimi i barazisë dhe mbrojtja nga diskriminimi i personave për shkak të orientimit seksual, identitetit gjinor.

Në këtë mënyrë përmbushen dy kushtet mbi bazën e të cilave mund të kufizohet liria e shprehjes. Kushti i parë që kufizimi bëhet me ligj dhe në rastin konkret një kufizim i tillë përcaktohet në kuadër të ligjit “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar. Ndërkohë që, kushti i dytë, sipas të cilit kufizimi mund të justifikohet vetëm për shkaqet e përcaktuara shprehimisht nga Kushtetuta, përligjet me faktin se, mbrojtja e të drejtave të personave që i përkasin komunitetit LGBTI, si në rastin objekt shqyrtimi, përbën një prej shkaqeve kufizuese të përcaktuara nga Kushtetuta. Ajo që mbetet të vlerësohet është domosdoshmëria dhe proporcionaliteti.

Sipas Rekomandimit Nr. 15 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t “*Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes*”¹⁰, “*shprehja*” në këtë Rekomandim përfshin fjalët dhe publikimet në çfarëdo formë,

¹⁰ Referuar, pikës 11, të Relacionit Shpjegues, që shoqëron Rekomandimin Nr. 15 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t “*Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes*”

përfshirë edhe përmes medias elektronike, si edhe përhapjen dhe ruajtjen e tyre. Gjuha e urrejtjes mund të marrë formën e fjalëve të shkruara apo të shqiptuara, apo forma të tjera si foto, imazhe, shenja, simbole, piktura, muzikë, pjesë teatrale apo video. Gjithashtu, përfshin përdorimin e një sjelljeje të caktuar - siç janë gjestet - për të komunikuar një ide, mesazh apo mendim.

Neni 3, pika 8, e ligjit nr. 10221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, i ndryshuar, ndalon gjuhën e urrejtjes, në çdo formë të shprehjes në publik dhe me çdo mjet. Në rastin konkret, Komisioneri vijoi shqyrtimin e pretendimeve të paraqitura nga dy organizatat ankuese, vetëm mbi bazën e përmbajtjes së deklaratave të pasqyruara në ankesë, ku pretendohet se gjuha e urrejtjes, ka formën e fjalëve të shqiptuara nga ana e subjektit B. Xh.

Ligji nr. 10221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, i ndryshuar, në përkufizimin e gjuhës së urrejtjes (neni 3, pika 8), mbulon gjuhën e urrejtjes me çdo mjet, duke përfshirë këtu edhe gjuhën e urrejtjes në internet. Sakaq, nga Komisioneri, sikurse pasqyrohet më sipër në këtë vendim, u administrua video e publikuar në internet, në rrjetin social *Instagram* të B. Xh., ku pretendohet se mund të konstatoheshin deklaratat e pretenduara si diskriminuese.

Në jurisprudencën e saj, GJEDNJ, kur merret me çështjet që kanë të bëjnë me nxitjen e urrejtjes dhe lirinë e shprehjes, përdor dy qasje të parashikuara nga Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut:

- qasja e përjashtimit nga mbrojtja e Konventës, e parashikuar nga neni 17 (ndalimi i abuzimit me të drejtat), ku komentet në fjalë përbëjnë gjuhë urrejtje dhe mohojnë vlerat themelore të Konventës; dhe
- qasja e vendosjes së kufizimeve në mbrojtje, e parashikuar nga neni 10, paragrafi 2, i Konventës (kjo qasje zbatohet kur shprehja në fjalë, megjithëse është gjuhë urrejtjeje, nuk është e përshtatshme për të shkatërruar vlerat themelore të Konventës).

“*Gjuha e urrejtjes*”, siç është interpretuar ky koncept në praktikën gjyqësore të GJEDNJ, ndahet në dy kategori. *Kategoria e parë* e praktikës gjyqësore të GJEDNJ për “*gjuhën e urrejtjes*” përbëhet nga format më të rënda të “*gjuhës së urrejtjes*”, të cilat Gjykata i ka konsideruar se i përkasin nenit 17, dhe kështu janë përjashtuar tërësisht nga mbrojtja e nenit 10. *Kategoria e dytë* përbëhet nga forma “*më pak të rënda*” të “*gjuhës së urrejtjes*” të cilat Gjykata nuk i ka konsideruar se janë tërësisht jashtë mbrojtjes së nenit 10, por që ajo i ka konsideruar të lejueshme për shtetet kontraktuese t’i kufizojnë (shih, ndër të tjera, *Féret kundër Belgjikës*, nr. 15615/07, 16 korrik 2009, *Vejdeland dhe të tjerët kundër Suedisë*, 9 shkurt 2012; *Delfi AS kundër Estonisë*, 16 qershor 2016). Në këtë kategori të dytë, GJEDNJ, jo vetëm që ka vendosur gjuhën që bën thirrje në mënyrë eksplicite për dhunë ose akte të tjera kriminale, por ka vendosur se, sulmet ndaj personave, të kryera duke fyer, tallur ose shpifur për grupe të veçanta të popullsisë, mund të jenë të mjaftueshme për të lejuar autoritetet të favorizojnë luftën kundër gjuhës paragjyqëse brenda kontekstit të kufizimeve të lejuara për lirinë e shprehjes (shih *Beizaras dhe Levickas kundër Lituanisë*; *Vejdeland dhe të*

tjerët kundër Suedisë dhe Féret kundër Belgjikës). Në rastet që kanë të bëjnë me gjuhën që nuk thërret për dhunë apo akte të tjera kriminale, por që megjithatë GJEDNJ i ka konsideruar si “gjuhë urrejtjeje”, ky përfundim është bazuar në një vlerësim të përmbajtjes së shprehjes dhe mënyrës së dhënies së saj¹¹.

Komisioneri, thekson se, deklaratat objekt shqyrtimi, nuk përfshihen në format më të rënda të “gjuhës së urrejtjes”, të cilat mohojnë vlerat themelore të KEDNJ dhe që janë të përjashtuara nga mbrojtja e KEDNJ-së, parashikuar nga neni 17, i saj.

Në vlerësimin e faktit nëse gjuha e përdorur nga ana e subjektit kundër të cilit është paraqitur ankesa objekt shqyrtimi B. Xh., arrin nivelin e ashpërsisë së kërkuar për t’u konsideruar gjuhë urrejtje në kuptim të nenit 3, pika 8, të LMD dhe rrjedhimisht një formë diskriminimi, e ndaluar nga ligji, Komisioneri do të bazohet në udhëzimet e dhëna nga praktika gjyqësore përkatëse e GJEDNJ dhe duke marrë parasysh faktorët/elementët e përfshirë në Rekomandimin Nr. 15 të ECRI-t dhe Rekomandimin KM/Rek (2022) 16, të Komitetit të Këshillit të Ministrave të Këshillit të Evropës dhe ndërveprimin ndërmjet tyre.

Komisioneri pranon se konteksti në të cilin zhvillohen diskutimet dhe përhapen deklaratat në lidhje me të drejtat e personave LGBTI, është një ambient ku mungon toleranca dhe gjithëpërfshirja.

Në ushtrim të kompetencave të tij, Komisioneri ka konstatuar përdorim të gjuhës së urrejtjes ndaj komunitetit të personave LGBTI¹². Shqetësimin në lidhje me mjedisin gjithnjë e më armiqësor me të cilin përballlet komuniteti LGBTI, konstatohet edhe nga organet mbikëqyrëse të konventave ku vendi është palë si Komiteti CEDAW.¹³ Gjithashtu, Komisioni Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI) në Raportin e tij për Shqipërinë, Cikli i gjashtë monitorues, i miratuar në 7 prill 2020, thekson se në Shqipëri ende mund të vërehet një ton i vrazhdë, përçarës dhe antagonistik në ligjëratat publike dhe politike. Në lidhje me grupet shqetësuese për ECRI-n, vihet në dukje se ndërsa ekziston përgjithësisht një shkallë e lartë e tolerancës, personat LGBTI dhe romët shpesh janë viktimat e gjuhës së urrejtjes, përfshirë këtu edhe në internet.

Statusi i subjektit B. Xh., si përfaqësues i partisë politike Partia Demokratike, ka një aftësi të shtuar për të ushtruar ndikim tek një publik i gjerë nëpërmjet deklaratave të tij. Duke u bazuar tek statusi i tij, B. Xh. mbart detyrime të shtuara, në raport me persona të tjerë të cilët nuk kanë një profil publik dhe politik, për të treguar një vigjilencë të shtuar në lidhje me gjuhën që përdor gjatë ushtrimit të lirisë së shprehjes. Për shkak të statusit dhe ndikimit që ka tek të tjerët, ai duhet të tregojë një përgjegjshmëri më të madhe në lidhje me gjuhën e përdorur për të transmetuar qëndrimet, mendimet apo mesazhet.

¹¹ GJEDNJ, *Carl Jóhann Lillíendahl kundër Islandës*, Aplikimi nr. 29297/18, Vendimi datë 12 maj 2020.

¹² Vendimet e Komisionerit: nr. 204, datë 15.08.2025; nr. 217, datë 15.11.2021; nr. 172, datë 28.08.2023.

¹³ Komiteti për Eliminimin e Diskriminimit ndaj Grave, Vërejtje Përfundimtare mbi raportin e pestë periodik të Shqipërisë, date 14.11.2023

Në lidhje me natyrën dhe madhësinë e publikut/audiencës bazuar në informacionin e administruar evidentohet se video e publikuar në llogarinë e B. Xh., rrjetin social *Instagram*, është pëlqyer nga 163 dhe komentuar nga 7 persona. Sa i përket shpërndarjes së saj, apo personave që e kanë parë atë, nuk u vu në dispozicion nga ana e subjekteve ankues por edhe Komisioneri nuk arriti të administrojë një informacion të tillë.

Së fundi, por jo për nga rëndësia, Komisioneri vlerëson se, natyra dhe forca e gjuhës së përdorur, pra përmbajtja e shprehjes konkrete dhe e fjalëve të përdorura nga subjekti B. Xh., edhe shprehin mospranim të të drejtave të personave LGBTI, por njëkohësisht nuk janë fyese, tallëse, denigruese, stigmatizuese apo që të paraqesin stereotipe negative.

Në lidhje me subjektin B. Xh., organizatat ankuese pretendojnë vetëm në një rast se deklaratat e tij, përbëjnë gjuhë urrejtje. Komisioneri vlerëson se, deklaratat e subjekteve të tjera të paraqitura nga palët ankuese, mund të ndikojnë në kontekst të analizimit dhe vlerësimit të kontekstit social dhe shoqëror në të cilin përcillet gjuha e urrejtjes, por në kontekstin e komenteve specifike të përdorur nga subjekti kundër të cilit është paraqitur ankesa, nuk mund të rëndojnë në vlerësimin e gjuhës dhe kontekstit konkret në të cilin ka përcjellë deklaratën që pretendohet si gjuhë diskriminuese, subjekti i cili pretendohet se ka konsumuar gjuhë urrejtje.

Format e shprehjes që fyejnë, tronditin, shqetësojnë apo çdo formë tjetër e dëmshme e shprehjes, nuk përbëjnë gjuhë urrejtje, vetëm mbi këtë bazë. Masat ligjore të parashikuara nga LMD mund të përdoren vetëm ndaj formave të shprehjes që kanë qëllim që të nxisin, apo kanë pritshmërinë e arsyeshme që të kenë efektin e nxitjes të të tjerëve për të kryer akte dhune, frikësimi, armiqësie apo diskriminimi ndaj personave ose grupeve të shënjestruar. Vetëm format e shprehjes sipërcituar do të konsiderohen gjuhë urrejtje dhe diskriminim sipas LMD, e rrjedhimisht do të shërbenin si një arsye e përligjur dhe e domosdoshme në një shoqëri demokratike për të kufizuar lirinë e shprehjes.

Në vlerësimin e ashpërsisë së shprehjeve dhe përcaktimin nëse ato përligjin nivelin e ashpërsisë së kërkuar për t'u konsideruar gjuhë urrejtje, elementët/faktorët që merren në konsideratë nuk vlerësohen veçmas njëri tjetrit, por vlerësimi i ashpërsisë së gjuhës së përdorur është rezultat i ndërveprimit midis tyre.

Nga shqyrtimi i plotë i kontekstit dhe ndikimit të mundshëm të fjalëve konkrete të përdorura nëpërmjet të cilave është shprehur mosdakordësia e subjektit B. Xh. në lidhje me çështje që prekin të drejtat e komunitetit LGBTI, Komisioneri vlerëson se natyra dhe forca e fjalëve si dhe fakti që videoja e publikuar nuk evidentohet të ketë patur një shpërndarje të gjerë në internet, nuk kanë fuqinë që të nxisin, apo kanë pritshmërinë e arsyeshme që të kenë efektin e nxitjes të të tjerëve për të kryer akte dhune, frikësimi, armiqësie apo diskriminimi ndaj komunitetit LGBTI.

Në çështjen *Le Pen kundër Francës* (Aplikimi nr. 18788/09), vendimi i datës 20.04.2010, të GJEDNJ, kandidati, z. Jean-Marie Le Pen, president i partisë politike "*Front National*", dha një intervistë për gazetën *Le Monde* të datës 19 prill 2003, gjatë së cilës bëri deklaratat e mëposhtme: "*Në ditën kur ne nuk do të kemi më 5 milionë, por 25 milionë myslimanë në Francë, ata do të komandojnë. Dhe francezët do të rrëshqasin pranë mureve, do të zbresin nga trotualet duke ulur sytë. Kur nuk e bëjnë këtë, u thuhet: 'Çfarë ke që më sheh kështu? Kërkon zënkë?' Dhe ju nuk keni më asgjë tjetër veçse të ikni, përndryshe merrni një rrahje.*"

GJEDNJ, arriti në përfundimin se, deklaratat e kandidatit mund të japin padyshim një imazh negativ dhe shqetësues të komunitetit mysliman në tërësi. Gjykata e Apelit vlerësoi se deklaratat e tij përhapnin te publiku bindjen se siguria e francezëve varej nga refuzimi i myslimanëve dhe se shqetësimi dhe frika për praninë e tyre në rritje në Francë do të zgjidheshin nëse numri i tyre do të pakësohej ose ata do të zhdukeshin. Kandidati drejtonte mesazhin jo vetëm tek votuesit dhe lexuesit e tij, por dhe tek "njerëzit" e identifikuar si populli francez, duke i bërë të besojnë se ata duhet të qëndrojnë larg myslimanëve dhe të tregojnë nënshtrim ndaj tyre, ndërsa ai vetë i paraqiste thjesht si një kërcënim për shkak të rritjes së shpejtë të këtij komuniteti.

Gjykata vlerësoi se, me këtë mënyrë, kandidati shtynte francezët ndaj një komuniteti të identifikuar qartë për përkatësinë fetare dhe rritjen e shpejtë, e cila paraqiste një kërcënim për dinjitetin dhe sigurinë e francezëve. Deklaratat e tij mund të nxisin ndjenja refuzimi dhe armiqësie ndaj komunitetit mysliman, duke marrë parasysh kuptimin dhe ndikimin që ai kishte tek njerëzit, si dhe mesazhet që përçonte.

Në rastin konkret, Komisioneri vlerëson se, çështja *Le Pen kundër Francës*, nuk gjen zbatim në rastin e ankesës objekt shqyrtimi, duke mbajtur parasysh faktet dhe rrethanat e kësaj çështje dhe në mënyrë të veçantë natyrën dhe fjalët konkrete të përdorura nga subjekti për të shprehur opinionin e tij në lidhje me çështje që kanë të bëjnë me të drejtat e komunitetit LGBT. Në rastin e *Le Pen kundër Francës*, kemi të bëjmë me deklarata, të cilat i drejtohen popullit francez, duke i bërë të besojnë se ata duhet të qëndrojnë larg myslimanëve dhe duke i paraqitur këta të fundit si një kërcënim për shkak të rritjes së shpejtë të popullsisë së këtij komuniteti.

Në çështjen *Beizaras dhe Levickas kundër Lituanisë* (Aplikimi nr. 41288/15), vendimi i datës 14.1.2020, të GJEDNJ, kërkuesit janë dy të rinj Lituanezë, të cilët janë në një marrëdhënie mes të njëjtit seks. Në vitin 2014, njëri prej tyre postoi një fotografi të çiftit duke u puthur në faqen e tij të *Facebook*-ut. Kjo ishte menduar për të shoqëruar shpalljen e marrëdhënies së tyre dhe për të nxitur një debat mbi të drejtat e personave LGBT në shoqërinë Lituanëze. Ky postim *online* u bë viral dhe mori rreth 2400 pëlqime dhe 800 komente. Rreth 31 nga komentet e postuara i kërcënuan drejtpërdrejt kërkuesit ose synonin të nxitnin urrejtje dhe dhunë kundër njerëzve të komunitetit LGBT. Komentet e postuara i quanin kërkuesit ose njerëzit nga komuniteti LGBT "mbeturina", "pederast", duke kërkuar të "vriteshin" ose të "digjeshin". Përfshiheshin komente të tilla si "digjni

pederastët", "në dhomën e gazit me një palë prej tyre", "duhet të shfaroseni", "shërohuni", "do t'i qëllloja të gjithë një nga një", "vrisni veten" etj.

Me kërkesën e kërkuësve, një organizatë që mbron të drejtat e personave LGBT (ku kërkuësit ishin anëtarë) paraqiti një ankesë në prokurori kundër 31 prej këtyre komenteve, duke kërkuar nga prokuroria që të hapte një hetim për nxitje të urrejtjes dhe dhunës homofobike. Pasi prokuroria refuzoi të hapte një hetim paraprak, gjykatat hodhën poshtë ankesat e shoqatës kundër këtij refuzimi, me arsyetimin se: *Së pari*, postimi publik i kësaj fotografie “*ekscentrike*” përbënte provokim nga ana e kërkuësve, në kundërshtim me respektin e duhur ndaj opinionëve të tjerëve, duke pasur parasysh “vlerat tradicionale familjare” mbizotëruese në Lituanë; dhe, *së dyti*, se komentet e kontestuara shprehnin opinione të pafavorshme të autorëve të tyre me terma që ishin pa dyshim jo moralë ose të zgjedhur keq, por megjithatë ato nuk përmbanin, vetëm në këtë bazë, elementet e veprës penale. GJEDNJ, arriti në përfundimin se, refuzimi për të ndjekur penalisht autorët e komenteve serioze homofobike në *Facebook*, duke përfshirë thirrje të hapura për dhunë, pa një hetim efektiv paraprak, përbënte shkelje të nenit 14 (ndalimi i diskriminimit) të marrë në lidhje me nenin 8 (e drejta për respektimin e jetës private) të Konventës, duke konstatuar se kërkuësit kishin pësuar diskriminim në bazë të orientimit të tyre seksual dhe se Qeveria Lituanë nuk kishte paraqitur asnjë justifikim që tregonte se ndryshimi në trajtim kishte qenë i pajtueshëm me standardet e Konventës.

Komisioneri vlerëson se, rasti *Beizaras dhe Levickas kundër Lituanisë*, nuk gjen zbatim në rastin e ankesës objekt shqyrtimi, duke mbajtur parasysh faktet dhe rrethanat e kësaj çështje dhe në mënyrë të veçantë natyrën dhe fjalët konkrete të përdorura nga subjekti për të shprehur opinionin e tij në lidhje me çështje që kanë të bëjnë me të drejtat e komunitetit LGBT. Në rastin e *Beizaras dhe Levickas kundër Lituanisë*, kemi të bëjmë me komenteve serioze homofobike duke përfshirë thirrje të hapura për dhunë.

Në çështjen *Zemmour kundër Francës* (Aplikimi nr. 63539/19), vendimi i datës 20.12.2022, i GJEDNJ, në 16.09.2016, Éric Zemmour, një gazetar dhe komentator i njohur i krahut të djathtë në Francë, u shfaq si i ftuar në programin televiziv *C à vous* për të promovuar librin e tij “*Un quinquennat pour rien*”. Gjatë intervistës, ai bëri deklaratë që përshkruanin myslimanët në Francë si “kolonizatorë” dhe “pushtues”, duke sugjeruar se ata po përpiqeshin të “islamizojnë” territorin francez. Ai gjithashtu tha se myslimanët duhet të bëjnë një zgjedhje midis Islamit dhe Francës.

Gjatë bisedës së zhvilluar mes tij dhe drejtuesit të emisionit, përfshiheshin pesë deklaratë kryesore:

1. Në pyetjen “*A ka myslimanë në Francë që jetojnë në paqe, që nuk e marrin Kur’anin literal dhe janë të integruar plotësisht?*” ai u përgjigj: “Jo”.
2. “*Ata që kryejnë xhihad shihen nga të gjithë myslimanët, qoftë që e pranojnë apo jo, si myslimanë të mirë – janë luftëtarë, ushtarë të Islamit*”.

3. [Gazetari:] “Terrorizmi është apokaliptik” – [Zemmour:] “Jo, nuk është terrorizëm, është xhihadizëm. Pra, është Islam” – [Gazetari:] “Mënyra si ju barazoni xhihadizmin me Islamin” – [Zemmour:] “Për mua është e njëjtë”.
4. “Për 30 vjet kemi përjetuar një pushtim, një kolonizim, që po shkakton një shpërthim.” “Në shumë lagje, në periferi të qyteteve franceze, ku shumë gra të reja mbajnë shami – kjo është gjithashtu Islam, kjo është gjithashtu xhihad, kjo është gjithashtu përpjekja për të islamizuar një territor që nuk është, që në rrjedhën normale është tokë e paislamizuar, tokë e jobesimtarëve. Është e njëjtë, është pushtim territorial.”
5. “Mendoj se duhet t’u jepet myslimanëve që jetojnë në Francë një zgjedhje midis Islamit dhe Francës.” Pas kësaj: “Pra, nëse ata janë francezë, duhet – dhe kjo është e vështirë sepse Islami nuk e lejon – ata duhet të heqin dorë nga ajo që është feja e tyre”.

Gjykatat kombëtare kishin konstatuar se, duke përshkruar myslimanët si një kërcënim për sigurinë publike dhe vlerat e Republikës, dhe duke pohuar se ata patjetër mbështesnin dhunën në emër të fesë së tyre, kandidati kishte nxitur një refuzim të përgjithshëm të myslimanëve dhe nuk kishte kritikuar thjesht Islamin apo rritjen e fundamentalisë fetare në lagjet periferike të Francës. Duke marrë parasysh gjuhën e ashpër të përdorur për t’i përshkruar ata dhe ultimatumet për të zgjedhur midis fesë së tyre ose jetës në Francë, gjykatat arritën në përfundimin se deklaratat faktikisht kërkonin refuzimin dhe përjashtimin e tyre.

GJEDNJ arriti në përfundimin se deklaratat përmbanin pohime nënçmuese dhe diskriminuese, të cilat mund të thellonin ndarjen midis popullit francez dhe komunitetit mysliman në tërësi. Gjuha agresive dhe e përgjithshme e pohimit se Franca po “kolonizohej” nga “myslimanët” ishte përdorur me qëllim diskriminues dhe jo thjesht për të ndarë me publikun një opinion mbi rritjen e fundamentalisë fetare në lagjet periferike të Francës. Duke marrë parasysh këtë, dhe në dritën e Nenit 17, të Konventës, Gjykata vendosi se deklaratat në fjalë nuk përkisnin kategorisë së shprehjes që gëzon mbrojtje të zgjeruar sipas Nenit 10 të Konventës, dhe përfundoi se autoritetet franceze kishin një hapësirë të gjerë vlerësimi për të vendosur kufizime.

Së dyti, Gjykata vërejti se deklaratat në fjalë ishin bërë gjatë transmetimit të drejtpërdrejtë në televizion në orën prime-time dhe për pasojë mund të arrinin një audiencë të gjerë. Ajo iu referua ndikimit të menjëhershëm dhe të fuqishëm të mediave të transmetimit, një efekt i forcuar nga funksioni i vazhdueshëm i radios dhe televizionit si burime të njohura argëtimi në intimitetin e shtëpisë. Vetë kandidati ishte gazetar dhe komentator i njohur për shpërthimet e tij polemike, dhe megjithëse kishte folur si autor gjatë programit, ai nuk ishte përjashtuar nga “detyrat dhe përgjegjësitë” e një gazetari. Ai ishte në gjendje të matë fjalët e tij dhe të vlerësojë pasojat e tyre, pavarësisht pyetjeve të drejtpërdrejta të intervistuesve.

Së treti, Gjykata vërejti se deklaratat e tij nuk kishin qenë të kufizuara vetëm në kritikën e Islamit, por, në kontekstin e tyre të përgjithshëm, ishin bërë me qëllim diskriminues, duke i bërë thirrje

audiencës për të refuzuar dhe përjashtuar komunitetin mysliman në tërësi, gjë që ishte e dëmshme për kohezionin shoqëror.

Gjykata arriti në përfundimin se arsyetimi i gjykatave kombëtare për dënimin dhe gjëritjen, edhe pse nuk kishin përmendur shprehimisht Nenit 10 të Konventës, ofronte justifikim të mjaftueshëm dhe të rëndësishëm për ndërhyrjen e bërë.

Në këtë kontekst, Komisioneri vlerëson se, rasti *Zemmour kundër Francës*, nuk gjen zbatim në rastin e ankesës objekt shqyrtimi, duke mbajtur parasysh faktet dhe rrethanat e kësaj çështje dhe në mënyrë të veçantë natyrën dhe fjalët konkrete të përdorura nga subjekti për të shprehur opinionin e tij në lidhje me çështje që kanë të bëjnë me të drejtat e komunitetit LGBT. Në rastin e *Zemmour kundër Francës*, kemi të bëjmë me deklarata serioze homofobike duke përfshirë thirrje të hapura për të refuzuar dhe përjashtuar komunitetin mysliman në tërësi.

Komisioneri në linjë me standardet e mësipërme dhe praktikën e tij, ka vlerësuar se, kur natyra dhe forca e gjuhës së përdorur, pra, përmbajtja e shprehjes konkrete dhe e fjalëve të përdorura, kontekstit në tërësi ku shprehja është përhapur apo fuqia e saj për t'u përhapur dhe amplifikuar, pavarësisht kontekstit shoqëror dhe social apo edhe statusit të personit, shprehja nuk është konsideruar si gjuhë urrejtje, në kuptim të LMD e cila duhet të kufizohet¹⁴.

Përfundimisht, duke marrë në konsideratë të gjitha aspektet e analizuar më sipër, Komisioneri arrin në përfundimin se, shprehjet objekt shqyrtimi të përdorura nga B. Xh., bazuar në analizën e kritereve të mësipërme, nuk vlerësohen si formë e shprehjes që ka qëllim që të nxisë apo ka pritshmërinë e arsyeshme që të ketë efektin e nxitjes të të tjerëve për të kryer akte dhune, frikësimi, armiqësie apo diskriminimi ndaj komunitetit LGBTI, dhe rrjedhimisht nuk shërbejnë si një arsye e përligjur për të kufizuar lirinë e shprehjes, bazuar në përcaktimet e nenit 3, pika 8, të LMD.

Në përfundim të shqyrtimit paraprak të ankesës, si dhe bazuar në nenin 33, pika 4, germa “ç” të ligjit nr. 10221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar, Komisioneri vlerëson se, ankesa nuk duhet të pranohet pasi është haptazi e pabazuar me dispozitat e këtij ligji, sepse deklarata e B. Xh., bazuar në analizën e kritereve të mësipërme, nuk vlerësohen si formë e shprehjes që ka qëllim që të nxisë apo ka pritshmërinë e arsyeshme që të ketë efektin e nxitjes të të tjerëve për të kryer akte dhune, frikësimi, armiqësie apo diskriminimi ndaj komunitetit LGBTI, dhe nuk shërben si një arsye e përligjur për të kufizuar lirinë e shprehjes, bazuar në përcaktimet e nenit 3, pika 8, të LMD. Në këto kushte ankesa nuk mund të pranohet për t'iu nënshtruar procedurave të mëtejshme të parashikuara në ligj për shqyrtimin e saj.

PËR KËTO ARSYE :

¹⁴ Vendimet e KMD: Nr. 145, datë 21.07.2022, Nr. 109, datë 08.06.2022, Nr. 149, datë 31.07.2023, Nr. 233, datë 25.11.2023, Nr. 56, datë 06.03.2024, Nr. 297, datë 02.12.2024.

Mbështetur në nenin 21/1, nenin 32, pika 1/b, si dhe nenin 33, pika 4/ ç, të ligjit nr. 10 221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Mospranimin e ankesës Nr. 209, datë 25.09.2025, të paraqitur nga Komiteti Shqiptar i Helsinkit dhe Aleanca kundër Diskriminimit LGBT, pasi nuk plotësohen kriteret ligjore të parashikuara nga ligji nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar.
2. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijeni.

KOMISIONERI

Robert GAJDA

(Shkaku: Orientimi seksual dhe identiteti gjinor)
(Fusha: Të mira dhe shërbime)